

Talousvaliokunnalle

Asia: Hallituksen esitys (HE 88/2015 vp) laeiksi vähittäiskaupan sekä parturi- ja kampaamoliikkeen aukioloajoista annetun lain kumoamisesta

Kauppojen aukioloajat ovat tärkeä osa sitä sääntelyä, jolla vaikutetaan kaupallisten palveluiden järjestämisen edellytyksiin ja palveluiden saatavuuteen. Vaikutukset ovat monen suuntaisia. Aukioloajat vaikuttavat kuluttajien käyttäytymiseen ja näin suoraan myös kaupan sijoittumiseen. Ne vaikuttavat myös kaupan alan työvoiman liikkumiseen ja palvelutarpeisiin. Kaupan sijoittumisella on taas merkittävä vaikutus yhdyskuntarakenteeseen ja liikenteeseen.

Kuntien tavoitteet kaupan ohjauksessa ovat monilla tavoin yhtenevät kaupan tavoitteiden kanssa. Kunnat pyrkivät ohjaamaan palveluverkon kehitystä siten, että kaupalliset palvelut kunnassa olisivat mahdollisimman hyvät. Tämän saavuttamiseksi kunnat pyrkivät luomaan kaupalle hyvät toimintaedellytykset, mahdollistamaan avoimen kilpailun ja elinkeinoelämän menestymisen. Samalla kuntien keskeisenä tavoitteena on yhdyskuntarakenteen kustannusten hallinta ja hyvän elinympäristön muodostuminen.

Kauppojen aukioloaikojen vapauttamisen merkitystä tulevalle kehitykselle ei ole helppo arvioida. Lausunnolla olevan lakiehdotuksen vaikutusten arviointi on varsin niukkaa. Arvelaan, että merkittäviä vaikutuksia kaupan rakenteelle ei synny. Julkisessa keskustelussa on toisaalta esitetty, että vapauttaminen saattaisi suosia suurempia myymäläkokoja ja näin heikentää lähipalveluiden kannattavuutta ja pysyvyyttä.

Ottaen huomioon jo aiemmin tehdyt aukioloaikojen laajennukset ja niistä seuranneet vaikutukset, ei aukioloaikojen nyt esitetyn vapauttamisen voi odottaa aiheuttavan olennaisia vaikutuksia. Lasten vuorohoidon tarve ei merkittävästi liisääntynyt aiemmankaan muutoksen jälkeen. Kaupan rakenteeseen ja sijoittumiseen kohdistuvat vaikutukset voivat olla yhtä aikaa kahden suuntaisia. Voi olla, että jotkut suuremmat yksiköt hyötyvät, mutta samaan aikaan voi syntyä mahdollisuuksia uusille lähipalveluille. Yritysnäkökulmasta aukioloaikojen vapauttaminen selkeyttää yritysten toimintaedellytyksiä ja vastuun ottamista omasta toiminnasta.

Koska lain täsmällisempi vaikutusten arviointi osana muuta sääntelyä on vaikeaa, seurannan järjestäminen on tärkeää. Jos uusilla aukioloajoilla on kielteisiä vaikutuksia mm. lähipalveluiden säilymiseen, Kuntaliitto pitää tärkeänä, että tilanteeseen reagoidaan ja asia otetaan yhteiskunnassa uudelleen harkintaan.

Ritva Laine
johtaja, alueet ja yhdyskunnat
Suomen Kuntaliitto